

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

TAQA Offshore B.V.
t.a.v. de heer A.S. Zwanepol
Postbus 233
1800 AE ALKMAAR

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum

Betreft Ontwerpbesluit wijziging vergunning voor het permanent opslaan van
CO₂ in het voorkomen P18-4

Ons kenmerk

DGKE-WO / 20221881

Uw kenmerk

TEN_DM-204214

Bijlage(n)

-

Ontwerpbesluit

Procesverloop

- TAQA Offshore B.V. (hierna: TAQA) is houder van de door de Minister van Economische Zaken, thans Minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) bij besluit van 19 juli 2013, met kenmerk DGETM-EM/12055804 (Staatscourant 2013, nr. 21233) verleende vergunning voor het permanent opslaan van CO₂ in het voorkomen P18-4 gelegen in het blok P18, van het continentaal plat, welk blok is aangegeven op de als bijlage 3 bij de Mijnbouwregeling gevoegde kaart;
- de vergunning is gewijzigd bij besluit van de Minister van Economische Zaken, thans Minister van EZK, van 30 april 2015, met kenmerk DGETM/EM/15005981 (Staatscourant 2016, nr. 4809);
- bij brief gedateerd 22 juni 2020, ontvangen op 23 juni 2020, heeft de vergunninghouder een aanvraag ingediend om wijziging van de vergunning voor het permanent opslaan van CO₂ in het voorkomen P18-4. Het CCS ROAD project waarvoor aanvankelijk opslag werd beoogd is niet doorgegaan. Vergunninghouder geeft aan dat thans met een consortium bestaande uit Havenbedrijf Rotterdam, de Nederlandse Gasunie en Energie Beheer Nederland een CCS project wordt ontwikkeld, onder de naam Porthos. Het voorkomen P18-4 is daar beoogd onderdeel van;
- de inspecteur-generaal der mijnen heeft op 4 augustus 2020 (kenmerk 20185230 I ADV-6550) op verzoek van de Minister van EZK advies uitgebracht;
- TNO AGE heeft op 5 augustus 2020 (kenmerk: AGE 20-10.073) op verzoek van de Minister van EZK advies uitgebracht.

Samenhang met andere procedures

Gelet op artikel 141a, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mijnbouwwet is op de besluitvorming voor het Porthos-project de rijkscoördinatie-regeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) van toepassing.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor het Porthos-project. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieregeling van toepassing. De Minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor het Porthos-project bevorderd. Op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, doorlopen de besluiten de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

DGKE-WO / 20221881

Onderhavig besluit is samen met het inpassingsplan en de andere besluiten als volgt voorbereid:

- op [datum] is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant, kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op [datum] is door de Minister van EZK een ontwerp van het besluit aan initiatiefnemer TAQA gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van [datum] tot en met [datum] ter inzage gelegen bij het ministerie van EZK;
- er zijn [aantal] informatieavonden georganiseerd, op [data], waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijzen naar voren te brengen.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35 van de Wro worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de Minister van EZK bekendgemaakt. Tevens doet de Minister van EZK daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg.

Overwegingen met betrekking tot het besluit

- De aanvraag wordt als volgt begrepen dat de vergunninghouder vraagt om wijziging van de uiterlijke aanvangsdatum van het tijdvak van injectie voor het permanent opslaan van CO₂ van "1 januari 2021" naar "1 januari 2026";
- voorts wordt de aanvraag als volgt begrepen dat de vergunninghouder vraagt om wijziging van het tijdvak van injectie van CO₂ van maximaal 8 jaar naar maximaal 15 jaar;
- de vergunning voor het permanent opslaan van CO₂ in het voorkomen P18-4 is destijds aangevraagd in het kader van het zogenaamde CCS ROAD project, dat industriële partijen in de jaren 2009-2016 hebben ontwikkeld. Het ROAD project is inmiddels definitief afgelast. TAQA ontwikkelt thans met een consortium bestaande uit Havenbedrijf Rotterdam, de Nederlandse Gasunie en Energie Beheer Nederland een CCS project onder de naam Porthos-project. Het voorkomen P18-4 is daar beoogd onderdeel van;
- geconstateerd wordt dat de aanvraag geen geplande wijziging behelst met betrekking tot de exploitatie van het opslagvoorkomen en de injectiefaciliteiten met bijbehorende bovengrondse voorzieningen. Indien hier in de toekomst wel sprake van is, dient de vergunninghouder, overeenkomstig artikel 31e, eerste lid, van de Mijnbouwwet, de Minister van EZK hiervan in kennis te stellen;

- op een aanvraag van de houder van een vergunning voor permanent opslaan van CO₂ om wijziging van een of meer onderdelen van een verleende vergunning is artikel 31e, tweede lid, van de Mijnbouwwet van toepassing, dat artikel 31d van de Mijnbouwwet, voor zover relevant van toepassing verklaart; aangezien de aangevraagde wijzigingen betrekking hebben op het tijdvak van injectie van CO₂, is artikel 31d, eerste lid, onderdeel a, van de Mijnbouwwet van toepassing;
- de aangevraagde wijzigingen met betrekking tot het tijdvak van injectie van CO₂ betreffen een aanpassing van ARTIKEL I, artikel 5 van het besluit van 19 juli 2013 met kenmerk DGETM-EM/12055804, welke eerder is gewijzigd met het besluit van 30 april 2015 met kenmerk DGETM-EM/15005981;
- de inspecteur-generaal der mijnen en TNO-AGE zien geen bezwaren in het opschuiven van de injectiedatum en het verlengen van de injectieperiode. De aangevraagde wijzigingen hebben geen verandering in de beoordeling van de ondergrondse risico's tot gevolg. De ondergrondse risico's worden mede bepaald door de in ARTIKEL I, artikelen 7, 8 en 9 van de geldende P18-4 opslagvergunning vastgelegde maximum injectiecapaciteit, totale opslagcapaciteit en de drukken, gemiddeld in het reservoir en lokaal rond de put. Deze limiteringen blijven ongewijzigd van kracht;
- de Minister van EZK stemt, overeenkomstig de adviezen, in met de gevraagde wijzigingen met betrekking tot het tijdvak van injectie;
- de inspecteur-generaal der mijnen merkt in zijn advies op dat TAQA enig vergunninghouder is van de vergunning voor het permanent opslaan van CO₂ in het voorkomen P18-4 dat beoogd onderdeel is van het Porthos-project, maar geen lid is van de Porthos projectgroep. In dat verband overweegt de inspecteur-generaal der mijnen dat het van belang is dat de technische kennis van de ondergrond afdoende geborgd blijft in de organisatie van het Porthos-project;
- zoals hiervoor is overwogen betreft de aanvraag geen geplande wijzigingen van de exploitatie van het opslagvoorkomen en de injectiefaciliteiten met bijbehorende bovengrondse voorzieningen en dient TAQA overeenkomstig artikel 31e, eerste lid, van de Mijnbouwwet, de Minister van EZK in kennis te stellen indien hiervan in de toekomst sprake is;
- de overwegingen van de inspecteur-generaal der mijnen aangaande een inhoudelijke herbeoordeling van de geldende P18-4 opslagvergunning door de Minister van EZK overeenkomstig artikel 31h, tweede lid, van de Mijnbouwwet staan los van de aangevraagde wijzigingen van het tijdvak van injectie van CO₂; de Minister van EZK zal dit daarom in een separate procedure oppakken.

Gelet op artikel 31e, tweede lid, van de Mijnbouwwet.

DGKE-WO / 20221881

Besluit

De tekst van ARTIKEL I, artikel 5 van het besluit, met kenmerk DGETM-EM/12055804, wordt vervangen door de volgende tekst:

Het tijdvak van injectie begint uiterlijk 1 januari 2026. Het tijdvak van injectie bedraagt maximaal 15 jaar.

Deze beschikking treedt in werking met ingang van de dag na die waarop de beschikking is bekendgemaakt.

Zienswijzen en beroepsprocedure

Zienswijzen over het ontwerp van het besluit kunnen worden ingediend bij:

Bureau Energieprojecten

Inspraakpunt Porthos-project

Postbus 142

2270 AC Voorburg

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

mr. J.L. Rosch

MT-lid directie Warmte en Ondergrond

Retouradres: Postbus 80015, 3508 TA Utrecht

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Warmte en Ondergrond
T.a.v. Projectleider Rijkscoördinatieproces Porthos

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Onderwerp

Aanvraag wijziging CO₂ opslagvergunning P18-4

Geachte [REDACTED],

Naar aanleiding van uw adviesverzoek van 23 juni 2020 (per email) ter ondersteuning van het te nemen instemmingsbesluit betreffende de wijziging van de CO₂ opslagvergunning van 22 juni 2020 door de aanvrager TAQA Offshore B.V. (hierna: TAQA) stuur ik u hierbij ons advies.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft TNO-AGE gevraagd om advies uit te brengen met betrekking tot de aanvraag. De vergunningaanvraag van TAQA omvat twee verzoeken:

- Wijziging van het begin van het tijdvak van injectie van “1 januari 2021” in “1 januari 2026”;
- Wijziging van de injectieperiode van maximaal 8 jaar in 15 jaar.

TAQA geeft aan dat bovenstaande wijzigingen wenselijk zijn om de P18-4 opslagvergunning te laten aansluiten op de verwachte timing van het Porthos project.

Wijziging van het begin van het tijdvak van injectie

TNO-AGE ziet het wijzigen van de start van het tijdvak van CO₂ injectie naar 1 januari 2026 als een administratieve wijziging en ziet geen belemmeringen met betrekking tot de principes van planmatig gebruik van de ondergrond. Ook sluit de gevraagde wijziging van de start beter aan op de beëindiging van de gaswinning in 2024 conform het vigerend winningsplan van P18-4. De nog bestaande onzekerheden rondom de timing van het Porthos project geven de ruimte om dit als adequaat planmatig gebruik te beschouwen.

Wijziging van het tijdvak van injectie

Binnen het Porthos project zal het P18-4 opslagvoorkomen samen met de voorkomens P18-2 en P18-6 (waarvoor nog een opslagvergunning zal worden aangevraagd) worden gebruikt als permanente opslaglocatie van CO₂. Voor alle drie de opslagvoorkomens zal injectie van CO₂ plaatsvinden vanaf het platform

Princetonlaan 6
3584 CB Utrecht
Postbus 80015
3508 TA Utrecht

www.tno.nl

T +31 88 866 42 56

Datum

5 augustus 2020

Onze referentie

AGE 20-10.073

Contactpersoon

E-mail

[REDACTED]@tno.nl

Doorkiesnummer

Op opdrachten aan TNO zijn de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, zoals gedeponeerd bij de Griffie van de Rechtbank Den Haag en de Kamer van Koophandel Den Haag van toepassing. Deze algemene voorwaarden kunt u tevens vinden op www.tno.nl.
Op verzoek zenden wij u deze toe.

Handelsregisternummer 27376655.

Datum
5 augustus 2020

Onze referentie
AGE 20-10.073

Blad
2/2

P18-A. TNO-AGE acht de voorgestelde wijziging opportuun omdat de injectietermijnen van de drie vergunningen hierdoor gelijk zullen worden. Er is geen nieuwe aanvullende informatie door TAQA aangeleverd. Wel stelt TNO-AGE dat deze wijziging geen invloed heeft op de maximaal toelaatbare injectiesnelheid, reservoirdruk en hoeveelheid opgeslagen CO₂, zoals besloten is in artikelen 7, 8 en 9 van het instemmingsbesluit van 19 juli 2013 voor de vergunning voor de opslag van kooldioxide in het voorkomen P18-4. Het risico zal niet mogen toenemen door verlenging van het tijdvak van injectie.

Gezien de samenhang van P18-4 met de te verwachten CO₂ opslagprojecten P18-2 en P18-6, ziet TNO-AGE nu geen belemmeringen om het tijdvak van injectie van CO₂ voor P18-4 te verlengen van maximaal 8 naar 15 jaar.

Ik verwacht u hiermee van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,

Drs.
 Adviesgroep Economische Zaken

Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

De minister van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. [REDACTED]
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

tevens per e-mail [REDACTED]; [REDACTED];
mijnbouwvergunningen@minezk.nl

Datum 4 augustus 2020
Betreft Advies opslagvergunning CO₂ P18-4

Excellentie,

U heeft Staatstoezicht op de Mijnen (verder: SodM) op 23 juni 2020 om advies gevraagd betreffende de aanvraag voor een wijziging van de opslagvergunning voor het permanent opslaan van CO₂ in het lege gasveld P18-4.

De aanvraag is ingediend door TAQA Offshore B.V. (verder: TAQA).

Adviesvraag aan SodM

Om CO₂ permanent te mogen opslaan is in het kader van de Mijnbouwwet een opslagvergunning nodig. In juli 2013 is voor P18-4 aan TAQA een CO₂ opslagvergunning afgegeven door de minister van Economische Zaken en Klimaat (verder: de minister). Deze is in april 2015 gewijzigd.

Op 22 juni 2020 heeft TAQA verzocht tot een nieuwe wijziging van deze vergunning. TAQA verzoekt de minister het volgende in de vigerende vergunning te wijzigen:

- Het begin van het tijdvak van injectie van '1 januari 2021' naar '1 januari 2026'.
- Verlenging van de injectieperiode van 8 naar 15 jaar.

Hiervoor vraagt de minister advies van onder andere SodM.

Ten aanzien van de wijziging heb ik geen bezwaar. Ik merk daarbij wel op dat de vergunning meer dan vijf jaar geleden is verleend en op grond van artikel 31h van de Mijnbouwwet opnieuw beoordeeld moet worden. Voor die herbeoordeling adviseer ik u om deze te laten plaatsvinden nadat meer kennis is vergaard over de vergunningen die naar verwachting binnenkort worden aangevraagd voor de opslag van CO₂ in twee naastgelegen velden, te weten P18-2 en P18-6.

Daarnaast wil ik een kanttekening plaatsen bij de rol van de vergunninghouder in het Porthos project.

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres

Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres

Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

info@sodm.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

[REDACTED]
T 070 378 [REDACTED]

Ons kenmerk

20185230 | ADV-6550

Uw kenmerk

uw e-mail d.d. 23 juni 2020

Bijlage(n)

-

Advies

Achtergrond

Porthos (Port of Rotterdam CO₂ Transport Hub and Storage) ontwikkelt een project waarbij CO₂ van de industrie in de Rotterdamse haven wordt getransporteerd en opgeslagen in lege gasvelden onder de Noordzee. Porthos richt zich op transport naar en opslag van CO₂ in de lege gasvelden P18-2, P18-4 en P18-6. TAQA heeft voor deze velden een winningsvergunning en voor het veld P18-4 ook een opslagvergunning voor het permanent opslaan van CO₂. Voor deze CO₂ opslagvergunning ligt nu een verzoek tot wijziging waarover ik u in deze brief zal adviseren.

Momenteel is TAQA tevens betrokken in de planvorming over twee nieuwe opslagvergunningen, om ook in de velden P18-2 en P18-6 CO₂ op te kunnen slaan.

Advies met betrekking tot verzoek tot wijziging

TAQA verzoekt de minister tot een wijziging van de vigerende CO₂ opslagvergunning op twee onderdelen:

1. wijziging van de uiterlijke aanvangsdatum van 1 januari 2021 voor injectie naar een nieuwe uiterlijke aanvangsdatum van 1 januari 2026;
2. wijziging van het tijdvak van injectie van 8 jaar naar 15 jaar.

Deze twee wijzigingen betreffen een aanpassing van ARTIKEL I, artikel 5 van het besluit van 19 juli 2013 met kenmerk DGETM-EM/12055804, welke eerder is gewijzigd met het besluit van 30 april 2015 met kenmerk DGETM-EM/15005981. De nu aangevraagde wijzigingen betreffen geen verandering in de beoordeling van de ondergrondse risico's. De ondergrondse risico's worden mede bepaald door de in artikelen 7, 8 en 9 van de vigerende vergunning vastgelegde maximum injectiecapaciteit, totale opslagcapaciteit en de drukken, gemiddeld in het reservoir en lokaal rond de put. Deze limiteringen blijven ongewijzigd. Ik heb daarom geen bezwaren tegen de wijziging van de injectieperiode.

Wel wil ik u vanuit mijn rol als wettelijk adviseur op veiligheid bij besluiten die de minister neemt inzake mijnbouw (artikel 127) informeren over de wenselijkheid van een inhoudelijke herbeoordeling van de vigerende vergunning. Terwijl de aangevraagde wijziging geen aanleiding geeft voor een inhoudelijke beoordeling, geeft de Mijnbouwwet wel aanleiding voor een herbeoordeling van de risico's waarbij tevens de in de vergunning vastgelegde grenswaardes naar de laatste stand der techniek moeten worden beoordeeld.

Verzoek tot herbeoordeling van de opslagvergunning

In het kader van artikel 31h lid 2 van de Mijnbouwwet dient een vergunning voor het permanent opslaan van CO₂ beoordeeld te worden na een periode van vijf jaar na verlening van de vergunning. Deze termijn is reeds verstreken.

Inmiddels is bekend dat binnenkort aanvragen gedaan zullen worden voor opslagvergunningen ten aanzien van de velden P18-2 en P18-6.

Gelet op een efficiënte procedure adviseer ik u de herbeoordeling van de opslagvergunning voor het veld P18-4 te laten plaatsvinden, nadat meer kennis is vergaard over de opslagvergunningen voor de velden P18-2 en P18-6. Op deze wijze kan de opslagvergunning voor het veld P18-4 worden herbeoordeeld op basis van de meest recente wetenschappelijke bevindingen, de technologische vooruitgang en integraal worden afgestemd met de opslagvergunningen voor de velden P18-2 en P18-6.

Daarbij ga ik ervan uit dat de gegevens voor de herbeoordeling ook actualisaties bevatten van de vier plannen: het risicobeheerplan, het plan voor het nemen van corrigerende maatregelen, het monitoringsplan en het afsluitingsplan.

De rol van de P18-4 opslagvergunninghouder

In het kader van bovengenoemde herbeoordeling en gerelateerde actualisaties informeer ik u tevens over mijn observaties omtrent de rol van de P18-4 opslagvergunning houder. Ik merk op dat de rol van de vergunninghouder TAQA op dit moment beperkt is. Dit concludeer ik uit de opslagvergunning gerelateerde gesprekken die plaatsvinden met de Porthos projectgroep, ook waar het gaat over de technische aspecten van de ondergrondse opslag. De inbreng van TAQA is daarbij niet groot.

De Porthos projectgroep bestaat, zoals u ook in uw vaststellingsbesluit Reikwijdte en Detailniveau MER¹ verwoordt, uit het Havenbedrijf Rotterdam (HbR), Energie Beheer Nederland (EBN) en N.V. Nederlandse Gasunie.

Ik ga ervan uit dat de inbreng van de Porthos projectgroep gedaan wordt namens en onder verantwoordelijkheid van TAQA en dat de kennis van de ondergrond afdoende geborgd blijft in de organisatie van het Porthos project. SodM is adviseur en toezichthouder en kan niet gezien worden als leverancier van de technische kennis die nodig is voor het project. De continuïteit en kritische inbreng van ondergrondse expertise van TAQA blijft daarom noodzakelijk.

In zoverre het juist de bedoeling is dat de inbreng van TAQA beperkt is, kan ik mij voorstellen dat dit op enig moment tot uiting wordt gebracht in een wijziging van de vergunninghouder(s) of de uitvoerder. Mocht dat het geval zijn, dan zal ik de minister nader willen adviseren bij de toepassing van artikel 20 of 22 van de Mijnbouwwet.

---

¹ *Vaststelling Notitie Reikwijdte en Detailniveau Rotterdam CCUS Project Porthos, kenmerk DGKE-WO / 19151284.*

Conclusie

Ik heb geen bezwaren tegen de aangevraagde wijzigingen van de uiterlijke aanvangsdatum en het tijdvak van injectie voor de activiteiten zoals beschreven in de opslagvergunning P18-4. Wel wil ik de minister een aantal overwegingen meegeven aangaande een inhoudelijk herbeoordeling van de vergunning.

Ik ga ervan uit dat uw adviesvraag hiermee voldoende beantwoord is. Vanzelfsprekend ben ik bereid dit advies nader toe te lichten.

Hoogachtend,
De Inspecteur-generaal der Mijnen,
namens deze:

Directeur Ondergrond en Boren